

”Suuri jumalatar suuntasi kuulonsa suuresta korkeudesta suureen syvyyteen”

Sumerilaisen Inanna-myytin voimaannuttavat mahdollisuudet
aikuisten kirjallisuusterapeuttisessa kasvutyössä

Helsingin yliopiston
Kouluttamis- ja kehittämisspalvelut HY+
Kirjallisuusterapian perusteet 2018-2019
Linnea Alho
Toukokuu 2019
Ohjaaja Silja Mäki

Sisältö

1. Johdanto.....	2
2. Teoreettista taustaa myyttien käytölle kirjallisuusterapeuttisessa kasvutyössä.....	4
2.1 Aikuisten kirjallisuusterapeuttinen kasvutyö	4
2.2 Jungilainen näkemys myyttisen aineksen merkityksestä ihmisen psyykessä.....	5
2.3 Myyttien käyttö kirjallisuusterapiassa	7
3. Inanna-myytin kirjallisuusterapeuttiset mahdollisuudet.....	8
3.1 Inanna-myytin pääpiirteet	8
3.2 Inanna uuden feminiinisen tietoisuuden mallina.....	10
3.3 Inannan laskeutumismyytin kirjallisuusterapeuttinen soveltaminen	11
4. Yhteenveto ja polkuja tulevaisuuteen	14
Lähteet	16
Liite 1. Kirjallisuusterapeuttisia harjoituksia aikuisten kasvutyöhön	18

1. Johdanto

Lopputyössäni perehdyn sumerilaiseen Inanna-myyttiin, myyttien jungilaiseen tulkintaan sekä kehitän kirjallisuusterapeuttisia harjoituksia Inanna-myytin pohjalta. Keskeiset kysymykset, joihin etsin vastausta tässä työssä ovat: minkälaisia voimaannuttavia mahdollisuuksia Inanna-myytti tarjoaa ja miten myyttiä voisi soveltaa aikuisten kirjallisuusterapeuttisessa kasvutyössä.

Inanna-myytti on alun perin kirjoitettu savitauluille, jotka kertovat maailmasta kaksituhatta vuotta ennen ajanlaskun alkua. Inannassa seksuaalisuus ilmenee kosmisena, jumalallisena voimana. Inanna on määrätietoinen, vaistonvarainen ja syvää viisautta etsivä. Hän on myös tuhoava voima, joka raivaa egon ja ylpeyden tieltään ja pakottaa uudistumaan.

Inannan monitahoinen naiskuva voi auttaa sekä miehiä että naisia hahmottamaan naiseuden ja feminiiniset voimat entistä monitahoisempina ja tunnistamaan niitä itsessään. Tässä lopputyössä painottuu pohdinta Inanna-myytin mahdollisuuksista erityisesti naisten kasvutyössä. Inannan alisessa maailmassa asuva sisar Ereshkigal tulkitaan Inannan omana varjopuolena. Varjon integroiminen on jungilaisessa psykologiassa individuaatioprosessin keskeinen osa. Inanna-myytissä on myös aineksia tutkia naisen itsenäistymistä isien – ja tässä ajassa patriarkaatin – malleista.

Inannalla on eri kulttuureissa omat vastineensa. Akkatialaisilla ja babylonialaisilla sama hahmo on Istar, joka esiintyy myös Gilgamesh-epooksessa. Ishtarista tosin kehittyi paljon sotaisampi hahmo, kuin sumerilainen Inanna. Seemiläisillä kansoilla Astarte oli lähellä Inannan hahmoa, kreikkalaisessa mytologiassa Afrodite ja roomalaisilla Venus. Fryyrialainen jumalatar Kybele, jonka palvonta tuotiin Roomaan 204 eKr, on myös Inannalle ”sukua”. Kreikkalaisessa hedelmällisyyden jumalattaressa Demeterissä on kaikuja Inanna-myytistä, kuten Demeterin tyttären Persefonen ryöstö manalaan ja paluu puolivuositain maan päälle. (Cotterell 1995.)

Päädyin käsittelemään juuri Inannaa useista syistä. Sumerilainen kulttuuri oli monella tavalla allegoria ajastamme: siitä kehittyi kilpailua, yksilöllisyyttä ja edistystä ihannoiva kulttuuri, joka synnytti monet kulttuurimme perusinstituutiot sekä kirjallisuuden – mikä on herkullinen yksityiskohta, kun kirjallisuuden parissa työskentelemme (Wolkstein & Kramer 1983, 125). Maailman varhaisin nimeltä tunnettu kirjailija, Urin papitar Enheduanna, kirjoitti runonsa Inannalle (Meador 2000). Inanna oli sumerilaisessa kulttuurissa keskeinen, jopa tärkein, jumalhahmo

(Cotterell 1995, 102). Tekstit, joita käytän, ovat sumerilaisia tekstejä, ja niissä Venuksen energiaa kantavasta jumalattaresta hahmottuu moniulotteinen kuva. Päälähde on folkloristi Diane Wolksteinin ja assyriologian professori Samuel Noah Kramerin savitauluilta kääntämät, järjestelemät ja tulkitsemat tekstit. (Wolkstein & Kramer 1983).

Minusta tuntuu, että nimenomaan Inannalla ja kulttuurilla, joka häntä palvoi, on jokin keskeinen viesti ihmisille tässä ajassa. Salaisena toiveenani on tämän työn ”oheistuotteena” saada välähdys siitä, mikä se voisi olla.

Yhteiskuntatieteilijänä minua kiehtoo kollektiivinen tiedostamaton historian muotoilijana. Symbolien voima on ollut suuri – pelottavan suuri jopa rationaalisuuden valtakaudella 1900-luvulla. Voisimmeko käyttää symboleita tietoisemmin paremman maailmaan rakentamiseen? Woodman ja Dickson (1996, 209) toteavat, että vanha patriarkaalinen paradigma murenee nopeasti, ja olemme tilassa, jossa olemme vailla mytologista opastusta. Jos haluamme muuttaa kulttuuria, on pystyttävä pureutumaan myytteihin, joille nykyinen on rakennettu ja etsittävä perustaksi uutta (Eisenstein 2007, 457–465). Pohdin, voisiko Inanna-myytillä olla annettavaa meille, jotka etsimme tietä ”tarinoiden välisessä tilassa”. Inanna esittelee meille feminiinisen kehitystarinan ajalta, jolloin patriarkaatin valtakausi oli vasta hitaasti muotoutumassa. Kun kollektiivisesta tiedostamattomasta putkahtaa uutta ainesta tietoiseksi, kuten Inanna-myytti 1800-luvun lopun arkeologissa kaivauksissa, voisiko se auttaa meitä löytämään uusia ulottuvuuksia itsestämme?

Luvussa kaksi tarkastelen aikuisten kirjallisuusterapeutista kasvutyötä, myyttien jungilaista tulkintaa ja myyttien käyttöä kirjallisuusterapiassa. Luvussa kolme käsittelen Inanna-myytin voimaannuttavia mahdollisuuksia ja olen valinnut laskeutumismyytin tarkemman pohdinnan kohteeksi kirjallisuusterapeutisesta näkökulmasta. Pohdin, kenelle se soveltuu ja miten sitä voisi soveltaa. Perustelen myös, miksi olen valinnut juuri laskeutumismyytin. Liitteessä 1 esittelen laskeutumismyytistä kehittämiäni harjoituksia. Sain ajatuksia myös muihin Inanna-myytin tarinoihin kytkeytyvistä harjoituksista, ja nekin ovat liitteessä 1, jotta eri aihealueiden kanssa työskentelevät ohjaajat voisivat löytää Inannan omaan ”työkalupakkiinsa”. Luvussa neljä esitän yhteenvedon työni tuloksista ja pohdin, mitä vielä voisi aiheen tiimoilta tutkia.

2. Teoreettista taustaa myyttien käytölle kirjallisuusterapeuttisessa kasvutyössä

2.1 Aikuisten kirjallisuusterapeuttinen kasvutyö

Kirjallisuusterapia on lukemista ja kirjoittamista ryhmissä, ja siihen kuuluu olennaisesti vuorovaikutuksellinen keskustelu ryhmän jäsenten ja koulutetun ohjaajan kesken.

Kirjallisuusterapian tavoitteena on muutos, mikä on kaikkien terapioiden ja kasvuprosessien tavoite. (Linnainmaa 2008, 12–13.) Luovasta kirjoittamisesta kirjallisuusterapia eroaa juuri tässä, että tavoitteena on muutos eikä esteettiset kriteerit täyttävän tekstin tuottaminen. Tosin luovankin kirjoittamisen sivutuotteena saattaa kirjoittajassa tapahtua suurikin muutos.

Kirjallisuusterapiaohjaaja on hyvin erilaisessa roolissa kuin luovan kirjoittamisen ohjaaja.

Kirjallisuusterapiaohjaajan tärkeä tehtävä on ohjata ryhmän jäseniä kohti muutosta ja tukea sen keskellä.

Kirjallisuusterapialla ei ole yhtä yhtenäistä teoriapohjaa, mutta Terhikki Linnainmaa (2008) toteaa nykyaikaisen kirjallisuusterapeuttisen lähestymistavan nojaavan viime vuosituhannen lopun filosofisiin suuntauksiin, joissa pohdittiin ihmisen tietoisuuden ja toiminnan periaatteita. Tärkeä suuntaus on ollut fenomenologia, jossa korostetaan välitöntä kokemusta. Linnainmaan mukaan ”sekä fenomenologia että taide tavoittelevat kokemuksen alkuperäistä aluetta, jolla tietoisuus ja tietoisuuden kohde kuuluvat yhteen”. (Linnainmaa 2008, 15.) Tästä voisi vetää johtopäätöksen, että kirjallisuusterapian tavoitteena on saada aikaan muutos nimenomaan ihmisen tietoisuudessa. Uusi näkökulma, yllättävä rinnastus tai toinen lähestymistapa arjen vaikeuksiin voivat avata tietä tietoisuuden muutokselle. Voiko todellista muutosta edes olla, jos tietoisuus ei muutu lainkaan? Kirjallisuusterapiaohjaaja ei siis pyrkisi muuttamaan ihmistä, vaan auttamaan tätä muuttamaan itse omaa tietoisuuttaan. Aikuisten kasvutyössä tämä voisi olla ainakin itselleni hyvántuntuinen lähtökohta.

Aikuisille tarkoitettu kasvutyö tulee yleensä kyseeseen elämän muutos- ja taitekohdissa (Silja Mäki, luentomateriaali 16.11. 2019). Oma asiakaskuntani tulee työelämään liittyvien kysymysten vuoksi: nykyinen työ ei tunnu enää mielekkäältä, voimat eivät tahdo riittää sen tekemiseen ja ihminen pohtii, minkälaista työtä voisi ja oikeasti haluaisi tehdä. Yleensä ihmisillä on myös luovia haaveita, joille he eivät ole aiemmin antaneet tilaa, mutta jotka nyt vaativat tulla kuulluiksi. Ihmisten pohdinta ja etsintä ei rajoitu vain työhön, vaan käsittelee olemassaolon kysymyksiä: kuka olen, miksi olen täällä, mikä on minulle tärkeää, mistä välitän ja miten voin antaa omat lahjani

maailmalle. Tällaiseen työskentelyyn kirjallisuusterapeuttiset menetelmät sopivat mainiosti, sillä ne lisäävät kokemukseni mukaan todella tehokkaasti itsetuntemusta, mikä onkin kirjallisuusterapian yksi keskeinen tavoite (Linnainmaa 2008, 12). Lisäksi ihmiset pääsevät harjoittamaan kadoksissa tai unohdettuna ollutta luovuuttaan turvallisessa ilmapiirissä. Sillä että pystyy, osaa ja saa aikaan tekstiä, on ollut voimaannuttava vaikutus. Tämän tyyppisen asiakaskunnan kanssa minun on tarkoitus tehdä jatkossa Inanna-työskentelyä, mutta esittelen liitteen 1 harjoituksissa myös muita mahdollisuuksia, joita Inanna-myytistä avautuu.

2. 2 Jungilainen näkemys myyttisen aineksen merkityksestä ihmisen psyykessä

Lars Ehnbergin (2013) mukaan sadut ja myytit ovat *kollektiivista tiedostettua*, ja niiden esittelemät arkkityyppiset mallit tulevat *kollektiivisesta tiedostamattomasta*. Jungilainen luenta saduista ja myyteistä tarkastelee usein kertomuksen hahmoja yksilön sisäisinä voimina, joilla voi olla ristiriitaiset pyrkimykset. Henkilökohtaisen tiedostamattoman alueella sijaitsevaan *kompleksiin* voidaan satujen ja myyttien avulla löytää arkkityyppinen tausta, joka auttaa purkamaan kompleksin ja mahdollistaa yksilön siirtymisen seuraavaan kehitysvaiheeseen. (Ehnberg 2013, 62–64.) Näin ollen sadut ja myytit ovat avaimia sekä omaan tiedostamattomaan että laajemmin yksilön ylittävään kollektiiviseen tiedostamattomaan.

Marie-Louise von Franz (2017, 22) jakaa Jungin käsityksen siitä, että saduissa kollektiivinen tiedostamaton ilmenee ”puhtaammin” kuin myyteissä, jotka ovat tietoisia, usein historiallisiin hahmoihin kytkeytyviä tarinoita. Myytit muotoilevat kulttuurimme ja ovat niiden rakennusaine: ne ovat usein näkyvillä, lähempänä tietoisuutta ja myös tietoisesti kehiteltyjä (emt. 30). Toisaalta unien ja näkyjen tulkitsemisessa mytologisen aineksen tunteminen ja tulkitseminen ovat keskeistä, kuten esimerkiksi von Franzin analyysissä sveitsiläisen pyhimyksen Veli Klausin näystä, jossa Kristus ja sodanjumala Wotan karhun asussa yhdistyvät maankiertäjän hahmossa (von Franz 1999, 35–57).

Itse aistin Inanna-myytissä jotakin raikasta ja kiehtovaa. Ehkä siksi, että se tuntuu etäisesti tutulta, mutta se on silti kuin toisesta todellisuudesta. En osaa sanoittaa tuota outoutta muuten kuin sukupuolinäkökulmasta. Von Franzin mukaan jokaisen suuren uskonnon ytimeistä löytyy ”kosminen ihminen”, cosmic man, joka yhdistää ihmisen ja jumaluuden – luomisen alhaisen ja ylhäisen puolen (von Franz 1999, 46 ja 56). Hyvin pitkään ’ihminen’ on tarkoittanut käytännössä miestä. Sumerilaisten henkisen elämän keskiöstä löytyy Inanna-myytti, joka kertoo meille kosmisesta ihmisestä, joka onkin nainen – cosmic woman.

Betty de Shong Meador (2000) huomauttaa, että Inanna eroaa muista sumerilaisista jumaluuksista siinä, että Inanna ei ole yhden aspektin tai voiman symboli. Inanna on kokonainen, ristiriitainen hahmo – arkkityyppi, joka personoi koko todellisuutta. (Meador 2000, 12.) Hän muistuttaa Marie-Louise von Franzin (1999) kuvaamaa kosmista ihmistä. Meadorin (2000, 76) mukaan runoilijapapitar Enheduanna pystyi löytämään oman yksilöllisyytensä tutkimalla psyyken aluetta ja sen tiedostamatonta puolta Inannan avulla. On kiinnostavaa pohtia, mallintaako Inannan kehitys individuaatioprosessia.

Von Franzin (1999) mukaan individuaatio on prosessi, jossa ihminen kasvaa omaksi itsekseen ja toteuttaa omaa uniikkia tehtäväänsä maailmassa. Prosessia ei voi ”hallita” tai määrätä, vaan sitä ohjaa ”psykkinen opas”, jota Jung kutsuu itseksi (Self). Tämä opas viestii ennen kaikkea unien kautta. (von Franz 1999, 292–298.) Enhbergin mukaan itse on koko olemuksemme – sekä tiedostetun että tiedostamattoman – keskus ja samalla se edustaa psyykeen kokonaisuutta (Enhberg 2013, 87).

Marion Woodmanin ja Elinor Dicksonin (1996) mukaan yksilön täytyy ensin vapauttaa itsensä ”vanhan äidin” pysähtyneisyydestä, jälkeläiset itseensä takaisin imevästä äidistä. Sen jälkeen on vapauduttava patriarkaatin tuomitsevista äänistä. (Woodman & Dickson 1996, 205.) Inanna-myytti kokonaisuudessaan aina Huluppu-puusta, isien voimien anastamisesta, alaslaskeutumisesta ja ylösnousemisesta voisi antaa mytologista opastusta siihen, miten löydämme jumaluuden sisältämme – mikä on Woodmanin ja Dicksonin (emt. 207–208) mukaan seuraavan aikakauden keskeinen piirre.

Yhteiskuntatieteilijänä en voi olla rinnastamatta individuaatiota individualisaatioon, joka sosiologiassa kuvaa historiallista prosessia, jossa ihminen mielletään ensi sijaisesti yksilöksi eikä heimonsa tai yhteisönsä jäseneksi. Kun katsoo taaksepäin kehitystä, tuntuu, että monet perinteet ja instituutiot on purettu, jotta ihmiset voisivat seurata omaa individuaatiotaan – polkua oman sielunsa luokse. Polku on ollut myös kivikkoinen ja äärimmäinen individualismi on osaltaan johtanut nykyiseen ”kriisien konvergenssiin” (Eisenstein 2007, 387–396). Toisaalta individualisaatio on avannut mahdollisuuksia etsiä yksilöllistä minuuden ilmaisua ja toteuttaa sitä ulkoisessa maailmassa. Optimistina näen, että kehityksen on mahdollista mennä niin, että ihmiset yksilö kerrallaan integroivat varjonsa, vetävät projektionsa takaisin ja lähestyvät itseä – oman olemuksensa ydintä. Jungin mukaan projektoiden vetäminen takaisin tarkoittaa ihmisen

havahtumista siihen, että ennakkoluulot ja tuomitsevat arviot toisista eivät kerro niinkään näistä toisista vaan ihmisestä itsestään (von Franz 1999, 52). Ajattelen, että individualisaation ja individuaation historiallisen risteyskohdan kautta voi kollektiivisesti avautua uusi tie yhteyteen toisten ihmisten ja luonnon kanssa. Von Franz (1999, 49) viittaa alkemistiseen näkemykseen, jonka mukaan ”kosminen ihminen” ei pelasta vain ihmiskuntaa kuten Raamatun Jeesus, vaan hän on koko luonnon pelastaja.

Woodmanin ja Dicksonin (1996, 43–45) mukaan ei ole sattumaa, että tietoisuus jumalattarista nousee uudelleen pintaan. Jumalatar eri muodoissaan on oppaamme uuteen aikakauteen, joka ei ole matriarkaallinen eikä patriarkaallinen, vaan jossa jokaisen yksilön sisällä tasapainottuu feminiininen ja maskuliininen aspekti. Uusi aikakausi perustuu ekologian ja keskinäisriippuvuuden (interdependence) syvälle ymmärrykselle, ja se muotoutuu myös yhteiskunnallisiksi käytännöiksi. (emt. 206–207.) Jumalattaren olemuksen ymmärtäminen on jumalallisen valon näkemistä aineessa. Jumaluus ei sijaitse taivaassa erillään maasta, vaan se on tässä ja nyt – jokaisessa atomissa. (emt. 36–37.)

2.3 Myyttien käyttö kirjallisuusterapiassa

Jussi Sutinen (2011, 17) toteaa, että sadut ja myytit ovat kuuluneet kirjallisuusterapiaan olennaisesti jo pitkään. Kirjallisessa muodossa tietoa erityisesti myyttien käytöstä löytyy kuitenkin valittavan niukasti, usein sivumainintana satujen yhteydessä.

Nuorille suunnatussa osiossa kirjassa *Tarina tukee lasta* Silja Mäki (2009) kuvaa laajemmin juuri mytologisen aineksen hyödyntämistä kirjallisuusterapiassa. Mäki esittelee harjoituksia, jotka perustuvat suomalaiseen mytologiaan, antiikin kreikkalaisiin jumaliin sekä maailman syntymyytteihin. Mäki avaa myös eri kulttuurien kuten atsteekkien, mayaintiaanien tai muinaisen Egyptin historian ja mytologian mahdollisuuksia elämän eri ilmiöiden käsittelemiseen. (Mäki 2009, 225–232.) Lapset ja nuoret ovat vielä herkistyneet näkymättömälle maailmalle, ja siksi ehkä myytit herättävät nuorissa kaikupintaa kirjallisuusterapeuttisessa työskentelyssä. Lisäksi huomasin työskennellessäni Vantaan Nuorisopalveluissa vuosina 2015–2017, että nuoret tuovat usein esiin elämän rukoja ja nurjia puolia eivätkä he ole työntäneet ”pahan ongelmaa” mielestään, niin kuin aikuiset usein. Myytit ja muinaisten kulttuurien historia voi tarjota peilin juuri näiden elämän aspektien käsittelemiseen.

Lars Ehnberg (2013, 65) toteaa myyttien kuvaavan kosmista ja jumalallista maailmaa. Ehkä jossain määrin vieraantuminen tästä ulottuvuudesta, mikä ilmenee näkyvän ja rationaalisesti käsitettävissä olevan maailman korostamisena, voi heijastua aikuisten kirjallisuusterapeuttiseen työhön niin, ettei myynteille helposti löydy oikeaa ”lokeroa”. Tämä on tosin vain omaa aavistelua, joka perustuu kirjallisuusterapeuttisten lähteiden vähyyteen ja siihen, miten itse ”rationaalisella kaudellani” suhtauduin mytologiaan. Toinenkin syy myyttien käytön vähyydelle voi löytyä: Geri Giebel Chavis (2011) sanoo kirjassaan *Poetry and Story Therapy*, että hänellä on ristiriitainen suhde kansansatujen ja myyttien käyttöä kohtaan, koska ne sisältävät usein väkivaltaa. Jos tietynlainen metafyyminen tulkintakehys putoaa pois ja ajatellaan myyttien hahmojen olevan konkreettisia ihmisiä ja kuoleman olevan lopullinen eikä siirtymä toiseen tilaan, myyttien väkivalta tuntuu sietämättömältä ja käsittämättömältä. Vaikka Giebel Chavis ei itse yleensä sisällytä myyttejä työhönsä, hän tunnistaa niiden symbolisen voiman ja kuvaa, miten on kuitenkin pitänyt hyödyllisenä Demeter-myyttiä äitiyden ja perhesuhteiden käsittelyssä. (Chavis 2011, 103-106.)

Nyt toisen vuosituhannen alussa kirkkoihin ja valtauskontoihin sitoutumaton henkinen etsintä on kuitenkin voimakkaasti nousemassa, ja näen, että mytologialla on paljon annettavaa ihmisille, jotka rakentavat ”kosmista ja jumalallista ulottuvuutta” uudestaan tietoisuuteensa.

3. Inanna-myytin kirjallisuusterapeuttiset mahdollisuudet

3.1. Inanna-myytin pääpiirteet

Inanna-myytti on vasta vähitellen nousemassa kollektiiviseen tietoisuuteen arkeologisten kaivausten ansiosta, jotka tehtiin 1800-luvun lopussa nykyisen Irakin alueella. Myytti täydentyi vähitellen 1900-luvun kuluessa, kun uusia savitauluja löydettiin ja tulkittiin. Vuonna 1963 Samuel Noah Kramer julkaisi neljännen version Inannan laskeutumisesta, ja vuoteen 1979 mennessä oli saatu viimeiset puuttuvat osat löydettyä ja luettua. Osa laskeutumismyytin keskikohdilta puuttuu yhä: emme tiedä tarkkaan vaiheita ennen kuin Inanna langetti tuomionsa aviomiehensä Dumuzin ja tämän sisaren Geshtinannan vuorottelusta manalassa. (Wolkstein & Kramer 1983, 127–135.)

Inanna on kuun jumalien Nannan ja Ningalin tytär. Myytissä Inannan isinä mainitaan myös isänisä Enlil (ilman jumala) ja äidinisä Enki (viisauden ja veden jumala). (Wolkstein & Kramer 1983, x–xi.) Mielenkiintoista on, että ainakin toistaiseksi löydettyissä myytin osissa käsitellään enemmän Inannan suhdetta ”maskuliinisiin” voimiin eikä niinkään sukutaulun muihin naisjumaluuksiin, paitsi sisareen Ereshkigaliin.

Huluppu-puu -kertomuksessa kerrotaan maailman synnystä, ja siinä esiintyy nuori Inanna. Viisauden jumala Enki tekee matkansa aliseen maailmaan, ja samaan aikaan istutetaan suuri puu Eufrat-joen varteen, mutta tuuli repi sen juuriltaan. Inanna nostaa joessa ajelehtivan puun ja vie sen Urukin kaupunkiin, istuttaa maahan ja vaalii sitä. Kolme demonia linnun, käärmeen ja Lilithin muodossa asettuvat asumaan puuhun ja Inanna on siitä suruissaan. Lopulta Urukin soturi ja sankari Gilgamesh häätää demonit ja Inanna ja Gilgamesh valmistavat puun osista toisilleen lahjoja, jotka vahvistavat heidän voimiaan ja johdattavat seuraavaan elämänvaiheeseen. (Wolkstein & Kramer 1983, 3–9, 144.)

Inannan nuoruuden ”sankarin matkana” voisi pitää kertomusta ”Inanna ja Viisauden Jumala”. Kertomuksessa nuori Inanna päättää lähteä tapamaan Enkiä. Selkeää syytä ei kerrota, mutta selvästi Inannalla on jokin tavoite mielessään. Ennen lähtöä hän iloitsee ”ihmeellisen vulvansa” energiasta ja asettaa aikomukseksi lausua rukouksen Enkille ”joka asuu syvissä vesissä”. Enkin pyhätössä he juovat olutta ja haastavat toisiaan. Humalapäissään Enki luovuttaa Inannalle mahdin toisensa jälkeen ja Inanna vastaa itsevarmasti: ”Minä otan sen!” Inanna lastaa mahdit ”taivaan laivaan” ja lähtee kohti Urukin kaupunkia. Enkin pää selviää ja hän katuu, että on antanut voimansa Inannalle. Enki lähettää hirviön toisensa perään hyökkäämään Inannan laivaan, mutta Inannan palvelija, idän kuningatar Ninshubur, lyö viholliset ja laiva saapuu perille Urukiin. Kun laivaa puretaan, sieltä pursuu ulos mahteja jopa enemmän, kuin mitä Enkin on Inannalle alun perin antanut. Lahjat tulevat Urukin ja sumerilaisten hyväksi. (Wolkstein & Kramer 1983, 11–27.)

Inannan ja Dumuzin kosinta kertoo, miten Inanna menee naimisiin paimen-Dumuzin kanssa. Rakastavaiset ylistävät toisiaan, antavat toisilleen lahjoja ja yhtyvät ”pyhässä avioliitossa”. Kertomus sisältää herkkää, aistillista ja tasaveroista erotiikkaa. (Wolkstein & Kramer 1983, 29–49.)

Inannan keski-ikään sijoittuvaa laskeutumismyyttiä kuvaan luvussa 3.3, sillä olen valinnut sen tarkemman kirjallisuusterapeuttisen tarkastelun kohteeksi. Kertomus kiehtoi minua psykologisesti eniten ja manalaa hallitsevan sisaren Ereshkigalin kohtaaminen ja integrointi kosmokseen herättää pohtimaan individuaatiota ja oman varjon integrointia. Kirjallisuusterapian kontekstissa se voi tarjota mahdollisuuden asettaa oman elämän varjot ja vaikeudet mytologiseen kontekstiin.

Inannalle on omistettu myös hymnejä, jotka kuvaavat Inannan loistoa rakkauden jumalattarena, taivaan kuningattarena sekä sumerilaisten elämää rytmittävänä aamu- ja iltatähtenä. (Wolkstein &

Kramer 1983, 91-106). Wolkstein ja Kramer tulkitsevat Inannan tekemän matkan taivaasta aina manalaan asti ja takaisin kuvaukseksi ”sielun kypsymisestä”, jossa sielu kehittyy viattomuuden tilasta syvempään tietoisuuteen matkaamalla taivaan, maan ja alisen läpi. Hymnit juhlistavat Inannan saavutuksia. (emt. 169.)

3.2 Inanna uuden feminiinisen tietoisuuden mallina

Joseph Henderson (1964, 137) toteaa, että nykyaikana myös tytöt omaksuvat sankarin arkkityypin, joka on alun perin nuoren miehen tai pojan arkkityyppi, sillä myös naisten täytyy opiskella ja hankkia ammatti. Voi ajatella nuoren naisen tekemää sankarin matkaa hänen animuksensa kehittymisenä. Animus on arkkityyppinen muoto, joka edustaa naisen psyydessä maskuliinista mieltä tai suuntausta (Enhberg 2013, 87). Sankari on korostetusti nuoruuden arkkityyppi: matkan jälkeen tulee jotakin muuta. Miehellä se lienee kuninkaan arkkityypin mukainen yhteisön palveleminen (ja hallitseminen). Mutta mitä naiselle on luvassa?

Psykoanalyttikko Henderson kuvaa naista, joka oli korkeasti koulutettu ja tyytyväinen älyllisesti tasavertaisiin suhteisiin miesten kanssa, mutta aviomiehen kanssa lapsen saaminen ei onnistunut. Analyttikko tulkitse naista näkemään unta niin, että ”hän oli nyt valmis luopumaan ’päässä’ elämisestä; hänen oli vapautettava ruumiinsa, jotta se saisi takaisin luonnollisen seksuaalisen reaktiokykynsä.” Ja sitten seuraa suotuisa lopputulos, mikä johti parempaan seksielämään ja kahden lapsen äitiyteen: ”Kuten oli odotettavissakin, tällä hyvin koulutetulla naisella ei ollut vaikeutta hyväksyä tätä tulkintaa älyllisellä tasolla, ja hän ryhtyi muuttamaan itseään alistuvammaksi naiseksi.” (Henderson 1964, 137.)

Teksti on kirjoitettu vuonna 1964, mutta silti minusta tuntuu, ettemme ole päässeet tämän pidemmälle kulttuurissamme. Enää tuskin ehdotettaisiin, että nainen muuttuisi alistuvammaksi ja siten saisi yhteyden feminiinisyyteensä. Mutta mitään muutakaan ei oikein ole tarjota maskuliinisen mallin tilalle. Mitä feminiinisyys on, jos ei alistumista tai yksinomaan pehmeyttä ja hoivaamista? Juhlapuheissa ylistetyn mutta oikeasti yhteiskunnan vähempiarvoiseksi määrittämän äitivaiheen jälkeen seuraa – mitä? Näkymättömäksi muuttuminen ja urakehityksen tyssääminen, kuten näyttelijätyön professori Elina Knihtilä kuvaa *Helsingin Sanomien Kuukausiliitteen* haastattelussa (Kemppainen 2016). Näen, että iäkkäämpien naispääroolien puuttuminen kertoo laajemmin mielekkäiden roolimallien puutteesta kulttuurissamme ja/tai haluttomuudesta nähdä niitä ja

mahdollisuudesta tuoda ne yleisön eteen. Joten mikä vaihtoehdoksi, jos ”miehenä eläminen” ei enää tyydytä naista sankarivaiheen jälkeen ja ikuisiksi hoivaajaksi hän ei aio jäädä?

Inanna voi tarjota toisenlaisen mallin naiselle tulla omaksi itsekseen. Hänellä on voimakas tahto ja hän on itsenäinen läpi elämänsä, myös naimisiin mennessään. Nuorena neitona hän juottaa isänsä Enkin humalaan ja ottaa hänen *me:nsä* eli mahtinsa, lastaa ne laivaan ja tuo sumerilaisten hyödyksi ja onneksi. Hän menee naimisiin Dumuzin kanssa, mutta hän on se, jolta Dumuzi saa oikeutensa kuninkuuteen, eikä Inanna ole hänelle alisteinen. Inanna saa lapsia ja on äiti, mutta se ei määrittele tai karsinoidu häntä. Kypsässä keski-iässä hän häipyä mieheltään kyselemättä manalaan hakemaan viisautta ja initioi myös miehensä mysteeriin. Hänestä tulee suuri jumalatar, viisas ja pyhä neuvonantaja, jota sumerilaiset ylistävät.

On mielenkiintoista, että Inannaa palvovassa sumerilaisessa kulttuurissa syntyi uudenlaisen maskuliiniseen aggressioon ja valloittamiseen perustuva tietoisuus. Sotaisan valloittajakuningas Sargonin valtakausi oli uuden tietoisuuden merkkipaalu, vaikka Sargon itse vielä oli omistautunut Inannan palvomiselle (joskin jumalattaren sotaisan aspektin palvomiselle), mutta jo Sargonin pojanpoika Naram-Sin julisti itse itsensä jumalaksi. Sargon oli hykerryttävän paradoksaalisesti runoilijapapitar Enheduannan isä. (Meador 2000, 8–9.)

Papitar Enheduannan hymneissä Inanna esiintyy välillä hindulaisen Kali-jumalattaren tyyppisenä raivoisana ja tuhoisana voimana, joka ilmenee luonnossa elämän ja kuoleman kiertokulun tuhoavana syklin osana. Toisaalta hän on rakkauden jumalatar – nainen, jolla on suurin sydän. Enheduannan näkemyksen mukaan Inannan matka päättyy siihen, että hän nousee muitten jumalten yläpuolelle juuri onnistuneen varjon integroinnin vuoksi, jota manalan matka ja Ereshkigalin kohtaaminen edusti. Lopulta Inanna kohoaa koko universumin kuningattareksi, joka pystyy yhdistämään paradoksin, sekä valon että varjon, olemuksessaan. (Meador 2000.)

3.3 Inannan laskeutumismyytin kirjallisuusterapeuttinen soveltaminen

Laskeutumismyytti alkaa säkeellä, jossa ilmenee sumerilaisille ominainen toisto: ”Suuri jumalatar suuntasi kuulonsa suuresta korkeudesta suureen syvyyteen”. Korva oli sumerilaisille on se elin, jota kautta viisaus saapui ihmiselle. Kun Inanna suuntaa kuulonsa kohti alista maailmaa, voimme arvella, että hän tekee sen saavuttaakseen suuremman viisauden, vaikka myytissä vaaralliselle matkalle lähtöä ei perustella erikseen. (Wolkstein & Kramer 1983.)

Inannan lähtiessä matkalleen hän on Sumerin kuninkaan Dumuzin vaimo ja kahden pojan äiti. Siis nainen kypsässä keski-iässä. Ehnbergin mukaan keski-ikään kuuluu oman varjon kohtaaminen, kun ihminen kääntyy sisäänpäin tai häntä alkavat vaivata kummalliset tunteet, ahdistus tai kivut ja säryt. (Ehnberg 2013, 71). Ei liene sattumaa, että myös Inannan matka manalaan osuu juuri keski-ikään.

Perillä Inannaa odottaa sisar Ereshkigal, jonka isä oli aikojen alussa lähettänyt hallitsemaan alista maailmaa. Ennen lähtöään Inanna vannottaa palvelijalleen Ninshuburille, että tämän on hälytettävä apua, jos hän ei ole kolmen päivän kuluttua palannut. Ninshuburia kutsutaan myös Idän kuningattareksi, ja Wolkstein ja Kramer tulkitsevat hänet Inannan hengeksi (*spirit*). (Wolkstein & Kramer 1983.)

Ereshkigal saa tiedon Inannan tulosta ja lähettää vartijansa kysymään, miksi Inanna on tullut. Lisäksi Ereshkigal asettaa Inannan kulkemaan seitsemän portin läpi, ja jokaisella portilla Inannan korut ja vaatteet riisutaan, kunnes hän on alasti Ereshkigalin edessä. Ereshkigalin aviomies on juuri saanut surmansa, ja kateellinen ja osastaan manalassa katkera Ereshkigal surmaa vihapäissään Inannan, ja tämän ruumis ripustetaan seipääseen roikkumaan. (Wolkstein & Kramer 1983.)

Ylhäällä Ninshubur tajuaa, että jotain on vialla, ja lähtee hakemaan Inannalle apua. Ainoastaan syvyydet tunteva vedenjumala An, joka on itsekin käynyt alisessa, suostuu lähettämään apua: kaksi savesta tehtyä olentoa ”jotka eivät olleet miehiä eivätkä naisia”. Nämä androgyynit olennot lähtevät hakemaan Inannaa takaisin. Ereshkigal kärsii ”synnytyksen tuskista” katsoessaan kuolevaa sisartaan, onhan tämä osa häntä itseään. Androgyynit olennot toistavat Ereshkigalin tuskissaan lausumia sanoja myötätuntoisena kuorona. Ereshkigal liikuttuu tästä niin, että lupaa täyttää heille yhden toiveen. He pyytävät Inannan ruumista haltuunsa. (Wolkstein & Kramer 1983.) Inanna pääsee lähtemään takaisin ja voisi tulkita, että hän syntyy Ereshkigalin kautta uudelleen.

Manalan tuomarit kuitenkin vaativat, että tasapainon säilymiseksi jonkun on astuttava Inannan tilalle aliseen maailmaan. Inannaan tarrautuu demoneja, joiden tehtävänä on huolehtia, että vaatimus täyttyy. Inannan noustessa takaisin maan päälle hän tapaa poikansa, jotka ovat pukeneet suruvaatteet ylleen äitinsä kuoleman johdosta. Sen sijaan aviomies Dumuzi istuu valtaistuimellaan kuin mitään ei olisi tapahtunut. Inanna surmaa ylpeän miehensä, ja nyt tämä joutuu demonien ajamana lähtemään aliseen maailmaan. Inanna kuitenkin kattoo tekoaan ja sopii Dumuzin rakastavan

sisaren kanssa, että Dumuzi ja sisar Geshtinanna vuorottelevat alisessa maailmassa: kumpikin viettää siellä puoli vuotta kerrallaan. (Wolkstein & Kramer 1983.)

Wolkstein ja Kramer tulkitsevat myytin loppua niin, että kun portit tiedostamattomaan oli avattu, sitä ei voi enää sulkea. Sumerilaiset ajattelivat, että kuninkaan oli oltava viisas ja myötätuntoinen – ja tämä oli saavutettavissa ainoastaan kohtaamalla alinen maailma – oma pimeä puoli. Geshtinanna voidaan nähdä Inannan myötätuntoisena puolena, joka vapaaehtoisesti suostuu pitämään portin alitajuntaan auki ja olemaan yhteydessä omaan pimeään puoleen. (Wolkstein & Kramer 1983.)

Näkisin, että Inannan laskeutumismyytin avulla voi purkaa ja alkaa nähdä uusia merkityksiä vaikeiden, pimeiden ja traumaattisten elämänjaksojen takana. Työskentely ei ole paikallaan kriisin kohdattua tai heti sen jälkeen, vaan sitten, kun turvallinen etäisyys on saavutettu ja on mahdollista luoda elämänkaareen eheyttä, joka auttaa hahmottamaan koetut vaikeudet osana kasvua.

Osallistujia voi kannustaa myytin tulkintaan von Franzin esimerkin mukaisesta ”neljän intelligentin” kautta. Rationaalinen äly tutkii myytin rakennetta, tunneäly hahmottaa mikä myytissä on keskeistä ja tärkeää, sensorinen aisti tutkii symboleita, ja visionäärinen intuitio hahmottaa myytin kokonaisuutena ja vastaanottaa viestin, joka siitä nousee. (von Franz 2017, 21.)

Elämänkaarityöskentelyssä voidaan tehdä muun muassa runo tai hymni Ereshkigalille, jossa nähdään hänen roolinsa vastuksena ja initiaattorina. Oman varjon integrointi on jatkuva prosessi, johon voi rohkaista myytin avulla. Voi tutkia, miksi Ereshkigal toimii niin kuin toimii, mikä voisi tukea häntä. Osallistujien ajatuksia ja keskustelua voi herätellä myös siitä, että Inanna lähtee Ereshkigalin luokse vapaaehtoisesti ja ilmeisen tarkoituksellisesti.

Minusta tuntuu, että ihmiskunta on uudenlaisen kollektiivisen tarinan äärellä. Tarinassa onnellinen loppu ei tule siitä, että absoluuttinen pahuus on lyöty – kuten ei käynyt Inanna-myytissäkään. Inannan laskeutumismyytti päättyy tasapainotilaan, joka sinänsä on harmoninen. Minua jää kuitenkin mietityttämään Ereshkigalin kohtalo ja itselleni tyydyttävä loppu tulisi siitä, jos myös Ereshkigalin hahmo saa tilaisuuden kehittyä – onhan hän kohdannut ja ehkä myös synnyttänyt valopuolensa uudelleen – ja tämä on varmasti muuttanut myös häntä. Haluaisin nähdä jatkoa myös sille, miten Inanna jatkaa kehitystään, kun uusi tasapainotila on saavutettu. Minua kiinnostaa, miten valo- ja varjopuolet integroinut Inanna toimii maailmassa tämän jälkeen. Meador näkee, että Enheduannan Inanna-hymnit avaavat naiselle neljä spirituaalista polkua: soturi, rakastaja, papitar ja

androgyny (2000, 151–167). Näitä kysymyksiä voi olla hyödyllistä työstää kirjallisuusterapeuttisesti eteenpäin.

Osana lopputyötäni olen kehittänyt erilaisia kirjallisuusterapeuttisia harjoituksia, jossa hyödynnetään Inannan laskeutumismyyttiä, mutta myös muita kertomuksia Inannasta. Harjoituksista löytyy muun muassa vapaakirjoittamista, runomuotoa, dialogista kirjoittamista sekä omaelämäkerrallista kirjoittamista ja mytologista ainesta yhdistelevä harjoitus. Liitteestä 1 löytyvät harjoitusten tarkemmat kuvaukset.

4. Yhteenveto ja polkuja tulevaisuuteen

Olen tässä työssä etsinyt Inanna-myytin voimaannuttavia mahdollisuuksia ja näkökulmia myytin soveltamiseen kirjallisuusterapeuttisessa kasvutyössä. Lisäksi olen kehittänyt myyttiin kytkeytyviä kirjallisuusterapeuttisia harjoituksia. Näen, että Inanna voi tarjota mytologista opastusta sekä yksilötasolla että kollektiivisesti murroskohdassa olevassa maailmassa. Feminiinisen voiman nousua tarvitaan – ja sitä tarvitsevat kaikki sukupuolet. Yksilötasolla Inanna voi auttaa varsinkin naisia löytämään oman voimansa pitkän patriarkaalisen kauden jälkeen.

Jatkossa voisin kehittää tulevaisuustyöskentelyyn kirjallisuusterapeuttisia harjoituksia, jossa visioitaisiin pidemmälle Inannan ja Ereshkigalin integraatiota ja ”kosmisen Inannan” työtä maailmassa – miten saavutetun voiman ja rakkauden avulla voisi auttaa kriisissä olevaa planeettaa? Valmentaja Barbara Wilder (2019) on kehittänyt keski-ikäisen ”voimaisen aikaan” siirtymiseen harjoituskirjan *Embracing Your Power Woman*, jossa matkataan Inannan mukana kohti omaa elämäntehtävää. En siis ole suinkaan ainoa, joka on löytänyt Inannan voimaannuttavat mahdollisuudet. Aikomukseni on kehittää liitteen 1 harjoituksista toimiva kokonaisuus, joita voin käyttää kursseillani. Haluan myös tutkia, mitä tulkintoja avautuu Enheduannan runoista ja hymneistä, etenkin neljästä spirituaalisesta polusta.

Jos seuraa ajatusta jumalattaresta valona materiassa, suhde fyysiseen maailmaan alkaa muuttua. Se tarkoittaa myös uudenlaista suhdetta omaan kehoon. Jatkossa haluaisin perehtyä lisää kehollisen kirjoittamisen menetelmiin mm. Eugene T. Gendlinin (2014) kehittämän *fokusoinnin* avulla. Kun kirjallisuusterapeuttiseen Inanna-työskentelyyn yhdistetään kehollista työskentelyä, uskon, että siitä syntyy entistä syvempää viisautta – ja sitä Inannakin etsi.

Kevättalvella valmistauduin lopputyöhöni kirjoittamalla aamusivut 21:n päivän ajan Inannan kanssa keskustellen. Valmistauduin Janet Connerin (2008) *Writing Down Your Soul* -kirjan ohjeiden mukaan dialogiseen kirjoittamiseen. Ennen kirjoittamista luetaan hetki spirituaalista kirjallisuutta, tässä tapauksessa Enheduannan runoja, sekä tehdään lyhyt hengitysharjoitus. Tekniikka tuntui aluksi omituiselta ja minun oli vaikea lähestyä Inannaa. Huomasin puhuttelevani herkemmin Enheduannaa, sillä tuntui, että hän pystyi toimimaan ”välittäjänä”. Huomasin silti astuvani toisenlaisen olemisen tapaan alettua kirjoittaa tällä tekniikalla.

Tätä lopputyötä tehdessäni havaitsin, että huolimatta ajankäytöllisistä haasteista ja siitä, että olen vasta kirjallisuusterapiaopintojen myötä löytänyt myytit, työ on syntynyt melko jouhevasti. Luultavasti kevättalven valmistautuminen on vaikuttanut asiaan. Tekee mieli ottaa uusi kirjoittamiskierros Inannan kanssa nyt, kun olen oppinut tuntemaan hänet tämän työn myötä paremmin!

Lähteet

Teokset:

Chavis, Geri Giebel (2011) *Poetry and Story Therapy*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Conner, Janet (2008) *Writing Down Your Soul. How to Activate and Listen to the Extraordinary Voice Within*. San Francisco: Conari Press.

Cotterell, Arthur (1995) *Maailman myytit ja tarinat*. Toinen painos. Helsinki: WSOY.

Ehnberg, Lars (2013) *Unia, satuja ja myyttejä. Johdatus C.G. Jungin analyttiseen psykologiaan*. Helsinki: Noxboox.

Eisenstein, Charles (2007) *The Ascent of Humanity. Civilization and the Human Sense of Self*. California: Evolver Editions.

Franz, Marie-Louise von (2017) *The Interpretation of Fairy Tales*. Boulder: Shambhala Publications.

Franz, Marie-Louise von (1999) *Archetypal Dimensions of the Psyche*. Boston ja Lontoo: Shambhala Publications.

Gendlin, Eugene T. (2014) *Fokusointi. Kuuntele mitä kehosi kertoo sinulle. Kääntänyt Erkki Laitinen*. Helsinki: Basam Books.

Henderson, Joseph (1964) *Muinaiset myytit ja moderni ihminen*. Teoksessa Jung, C.G. (toim.) *Symbolit. Piilotajunnan kieli*. Helsinki: Otava, (104–157).

Kemppainen, Jouni K. (2016) *Keski-ikäiset naiset eivät kelpaa miesten tekemiin elokuviin, sarjoihin tai näytelmiin – Elina Knihtilä haluaa muuttaa tilanteen*. Helsingin Sanomien Kuukausiliite 2.4. 2016. <https://www.hs.fi/kuukausiliite/art-2000002894078.html>

Linnainmaa, Terhikki (2008): *Mitä kirjallisuusterapia on?* Teoksessa Mäki, S. & Linnainmaa T. (toim.) *Hoivasanat. Opas kirjallisuusterapiaan*. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim, 11-33.

McLaren, Karla (2010) *The Language of Emotions: what your feelings are trying to tell you*. Boulder: Sounds True Inc.

Meador, Betty De Shong (2000) *Inanna. Lady of Largest Heart. Poems of the Sumerian High Priestess Enheduanna*. Austin: University of Texas Press.

Mäki, Silja (2009) *Sanataide herättää tunteet ja unelmat*. Teoksessa Mäki, Silja & Arvola, Pirjo (toim.) *Tarina tukee lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan II*. Helsinki: Duodecim, (220–253).

Sutinen, Jussi (2011): *Tuhat ja yksi myyttiä*. Jaakko Hämeen-Anttilan haastattelu. *Kirjallisuusterapia* (1) 17-20.

Wilder, Barbara (2019) *Embracing Your Power Woman. 11 Steps to Coming of Age in Mid-Life*. Second – Revised Edition. Los Angeles: Wild Ox Press.

Wolkstein, Diane & Kramer, Samuel Noah (1983) *Inanna. Queen of Heaven and Earth. Her Stories and Hymns from Sumer*. New York: HarperCollins Publishers.

Woodman, Marion & Dickson Elinor (1996) *Dancing in the Flames. The Dark Goddess in the Transformation of Consciousness*. Boulder: Shambhala Publications.

Muut lähteet:

Silja Mäen diat 16.11. 2019 Kirjallisuusterapian perusteet 2018–19 -koulutuksen lähijaksolla 3. Aikuisten kirjallisuusterapeuttiset kasvuryhmät.

Liite 1. Kirjallisuusterapeuttisia harjoituksia aikuisten kasvutyöhön

Alkuun osallistujien on tietenkin tarpeen tutustua myyttiin. Ohjaajan on hyvä antaa taustatietoa myytistä ja luetuttaa teksti. Harjoitusten pohjatestit perustuvat Wolksteinin ja Kramerin (1983) englanninkielisiin käännöksiin. Valitettavasti Inanna-myytin tekstejä ei ole suomennettu, joten ohjaajan täytyy itse tehdä tarvittavat käännökset.

Olen soveltanut harjoitusten luomisessa kirjallisuusterapiaopintojen aikana tehtyjä harjoituksia, Geri Chavisin (2011) menetelmiä tarinoiden käsittelystä sekä Janet Connerin (2008) Writing Down Your Soul -menetelmää. Olen omassa Inanna-työskentelyssäni huomannut, miten tämä monitahoinen jumalatar avautuu vähitellen ja ajan kuluessa. Hän on ristiriitainen ja omasta kristillisestä kulttuuriperinnöstämme poikkeava hahmo, sillä hän ei ole yksiselitteisen hyvä tai pyhimysmäinen (ks. Franz 1997, 46–47, Raamatun Jeesuksen valopuolen korostamisesta ja varjon häivyttämisestä). Tämän vuoksi voi olla hyödyllistä työskennellä Inannan kanssa niin, että osallistujilla on kunnolla aikaa ”pureksia” myyttiä.

Vapaakirjoittaminen

Alleviivaa sanoja tai kohtia, jotka puhuttelevat tai herättävät tunteita. Kirjoita ensin tuo kohta paperille ja jatka siitä vapaasti, miellelyhtymiä seuraten. Tämän voi tehdä sarjoissa niin, että ensimmäisestä alleviivatusta kohdasta kirjoitetaan esim. 5 min, toisesta alleviivatusta kohdasta taas 5 min ja niin edelleen. Tällaisissa ”sarjoitetussa” vapaakirjoittamisessa ohjaajan on hyvä antaa merkki, kun siirrytään seuraavaan, mutta kannustaa osallistujia seuraamaan omaa ”flowtaan” ja siirtymään silloin, kun tuntuu siltä. Jos yhdestä kohdasta irtoaa paljon tekstiä, niin mikään ei estä pysymästä siinä.

Täydennettävät lauseet

Tarkoitus on saada perspektiiviä myytin hahmoihin ja tuntumaa heihin minuuden sisältä käsin. Ohjaaja voi valita verbin, mikä parhaiten hänestä sopii tilanteeseen tai käyttää vaikka kaikkia kolmea, eli kirjoitetaan kolme lausetta kustakin hahmosta.

Jos olisin Dumuzi, niin ajattelisin/tuntisin/tekisin...

Jos olisin Ereshkigal, niin ajattelisin/tuntisin/tekisin...

Jos olisin Ninshubur, niin ajattelisin/tuntisin/tekisin...

Jos olisin Enki, niin ajattelisin/tuntisin/tekisin...

Jos olisin Inanna, niin ajattelisin/tuntisin/tekisin...

Jos olisin Gesthinanna, niin ajattelisin/tuntisin/tekisin...

Sielunkirjoitus – Writing Down Your Soul

Janet Conner esittelee kirjassa *Writing Down Your Soul* "spirituaalisen kirjoittamisen" menetelmän, jossa korkeampaa voimaa puhutellaan tietoisesti. Conner kannustaa etsimään itselle sopivan nimen äänelle, jonka kanssa keskustellaan tajunnanvirtatekniikan omaisesti. Vaihtoehtoiksi monien kavahtamalle germaaniselle *God*-sanalle Conner esittää esimerkiksi korkeampaa minuutta (*Higher Self*) tai itselleen puhuttelevan feminiinisen jumaluuden nimeä. Ne, jotka kokevat Inannan omakseen, voivat kokeilla kirjoittamista Connerin tekniikalla.

Elämänkaari myyttisessä muodossa

Aloitetaan piirtämällä oma elämänkaari ja kirjoitetaan kaaren herättämistä ajatuksista ja tunteista. Tämän jälkeen osallistujat työstävät oman tarinansa myytin muotoon – he voivat yhdistää "tosielämän" ainekseen mytologista ainesta vapaasti. Osallistujat etsivät jokaiselle yksityiskohdalle vastaavuuden omasta elämästä, esimerkiksi koruille, esineille ja voimille, jotka Inannalta riisuttiin manalaan laskeutuessa. Ketkä olivat auttajat: henkiopas ja pelastaja Ninshubur, viisas Enki ja androgyynit saviolennot? Miten "uudelleen syntyminen" tapahtui? Myytin loppua voi käsitellä Wolksteinin ja Kramerin tulkintaa mukaillen, mitä olet oppinut ja miten pidät valon ja varjon tasapainoa yllä elämässäsi. Osallistujien jaettua omia versioitaan pohditaan, miltä näyttää tämän päivän maailmassa elävä Inanna. Mitä eroja ja yhteneväisyyksiä osallistujien tarinoissa löytyy? Huumoriakin saattaa syntyä, kun omaa elämää yhdistellään myyttisen. Uskon naurun terapeuttisuuteen tässäkin!

Harjoitus sopii pidemmällä aikavälillä työstettäväksi, esimerkiksi niin, että ensin käsitellään pidempään omaa elämänkaarta erilaisilla harjoituksilla, ennen kuin yhdistetään se myyttiseen ainekseen. Tämä voi toimia varsinkin silloin, jos osallistujat ovat aiemmin harjoittaneet vain niukasti omaelämäkerrallista kirjoittamista. Elämänkaarta ja myytin yhdistämistä voi tehdä myös suhteessa "työelämänkaareen", mikäli ihmiset ovat sitä tyyppiä, joille itsensä toteuttaminen työn kautta on tärkeää.

Runo Ereshkigalille

Voisimmeko hyväksyä ja jopa kunnioittaa runolla oman elämämme vastusta ja varjoa, joka auttaa meitä kasvamaan? Virittäydytään harjoitukseen kirjoittamalla hetki seuraavista kysymyksistä: Mikä sinun elämässäsi on edustanut Ereskigalia? Mitä synkkiä tapahtumia tai vaiheita elämääsi on kuulunut? Milloin unelmasi ja illuusiosi ovat särkyneet? Minkä vaikeiden tunteiden kanssa olet kamppailut?

Runo saa olla hyvin viitteellinen, ja ajattelen, että terapeuttisin vaikutus on runon ääneen lukemisella ja ryhmän luottamuksellisella jakamisella. Sosiaalisen median kiiltokuvien aikana on huojentavaa muistaa, että kukaan meistä ei pääse väistämään Ereshkigalia.

Esimerkki runosta:

Ereshkigal surullisen, alkoholiin hukuttautuvan miehen hahmossa,

Asunnossa, jossa asuin levottomana

Jossa Julia näki työtuolilla ilkeän tontun virnistämässä

Ereshkigal ahdistuneissa krapulaisissa aamuissa, kiristävänä päänsärkynä

Ereshkigal teho-osaston hiljaa piippailevissa laitteissa

Ereshkigal murskautuneissa unelmissani, suuruuden kuvitelma lasinsiruina jalkapohjissa

Valon ja varjon kirjeenvaihto

Yksi vaihtoehto, miten Inannan ja Ereshkigalin tarinan jatkoa voi työstää, on sisarusten välinen kirjeenvaihto. Wolkstein ja Kramer tulkitsevat myytin loppuratkaisun tarkoittavan, että yhteyttä tiedostamattomaan pidetään auki. Myytissä tapahtuvan samantapaista valon ja varjon integrointia kuin Marie-Louise von Franz kuvaa tapahtuvan Veli Klausin näyssä, jossa kristus ja sodanjumala Wotan karhun asussa yhdistyvät maankiertäjän hahmossa. Esimerkiksi Karla Mc Larenin kirjan *The Language of Emotions* (2010) tuella voi tutkia, mitä annettavaa mm. vihalla, raivolla, mustasukkaisuudella ja kateudella on ihmisen energia- ja tunnejärjestelmän kokonaisuudessa. Ereshkigal edustaa kirjeenvaihdossa alaspainettuja ”mustia” tunteita ja tuoda niiden viestiä esiin, joka Inannan valon kanssa voi kääntyä viisaudeksi. Tämä harjoitus vaatii vielä jatkokehittelyä, mutta haluan tuoda sen tässä yhtenä mahdollisuutena esiin.

Isien mahdit

Lukekaa ryhmässä kertomus Inanna ja Viisauden Jumala, jossa Inanna ottaa haltuun Enkin voimat, lastaa ne laivaan ja kuljettaa Urukin kaupunkiin ihmisten hyväksi. Osa voimista on nykyihmisen näkökulmasta hämmentäviä, mikä voi avata hedelmällisiä keskusteluja.

Kirjoita samalla tyylillä kuin kertomus, mitä voimia ja mahteja sinä haluat ottaa haltuusi ja käyttää niitä ihmisten ja maailman hyväksi. Ammatillisissa kasvuryhmissä voi asettaa kysymyksen niin, mitkä voimat ottaisit nykyiseltä valtarakenteelta käyttöösi ja miten suuntaisit ne uudelleen. Entä mitä uusia voimia työelämässä olisi syytä ottaa käyttöön, mitä asioita tulisi nähdä voimavaroina?

Kertomuksen avulla voi pohtia, minkälaisia ”vastareaktioita” ja vaaroja (myös omasta sisimmästä nousevia) voi seurata, jos päättää toimia ja haastaa rakenteet tavalla tai toisella. Inannakaan ei vaikeuksitta päässyt voimiensa kanssa perille Urukiin. Miten vahvistaisit omaa henkiopasta Ninshuburia matkaa varten? Mitä tarvitset päästäksesi turvallisesti perille?

Säteilen maailmaan

Lukekaa hymni The Lady of the Morning, jossa Inanna loistaa taivaalla kunnioitettuna neuvonantajana, joka on lahjomattoman oikeudenmukainen.

Osallistujat pohtivat kirjoittamalla, minkälaista erottelukykyä ja viisautta he ovat elämäkokemuksensa myötä saavuttaneet. Lopuksi osallistujat kirjoittavat hymnin itselleen, jossa he kuvaavat positiivista vaikutustaan omaan lähipiiriin ja maailmaan. Tämä voi tuntua hassulta ja liioittelevalta, mutta harjoituksessa on lupa rakkaudellisesti ”pönkittää” itseään, sillä yleensä olemme sokeita omalle valollemme. Oman viisauden vaikutuspiiri ei tarvitse olla suuri ja kosminen, vaan pieni ja arkinen sopii vallan hyvin hymnin ainekseksi. Inannaa kunnioittavat sumerilaiset tekstin lopussa voi tulkita esim. kiitollisuutena, jota voi antaa myös itselleen. Harjoitus sopii omaelämäkerrallisen työskentelyn loppuun. Osallistujat voivat antaa toisilleen virikkeitä, esimerkiksi kirjoittamalla tämän henkilön selässä olevalle paperille, mitä hyvää he näkevät hänessä.

Inanna mentorina työelämässä

Harjoituksessa Inanna edustaa sisäistä mentoria työelämässä. Keskeinen teema, jossa Inanna voi auttaa on oman voiman näkeminen ja haltuunotto sekä hahmottaminen, missä kohtaa pitää hylätä tavanomainen maailma ja lähteä etsimään syvempää totuutta omaa tietä kulkemalla.

Harjoituksessa rohkaistaan muotoilemaan teemaan liittyviä kysymyksiä ja kirjoittamaan dialogia Inannan kanssa (ks. kohta ”Writing Down Your Soul”). Jos ryhmässä on hyvä luottamus, voidaan tehdä yhdessä kysymyslistaa Inannalle: yksi osallistuja kirjoittaa kysymyksen, seuraavat saavat paperin eteensä ja miettivät, mitä tästä aiheesta voisi vielä kysyä. Alkuperäinen kysyjä saa paperin takaisin ja lähtee kirjoittamaan siitä kysymyksestä, joka tuntuu hänestä olennaisimmalta.

Seksuaalisuus ja parisuhde: Kysy Inannalta

Harjoituksessa Inanna edustaa sisäistä seksuaali- ja parisuhdeneuvojaa. Inannassa ei ole häpeää, joka myöhemmin asetettiin naisen (ja miehenkin) seksuaalisuuden ylle, joten hänellä voisi olla myös oikeanlainen energia auttaa näkemään, minkälaista voisi olla, jos mekin alkaisimme elää ilman häpeää – ja mitä seksuaalisuus oikeasti on: energiaa ja voiman lähde. Inannan ja Dumuzin kosinta -tarina kertoo tasaveroisesta rakkaudesta ja seksuaalisuudesta. Laskeutumismyytissä taas voi nähdä parisuhteen ”keski-iän kriisin”. Myös teksti Sumerin ilo – pyhän avioliiton rituaali, toimii virittävänä tekstinä. Harjoitus on muuten samantyyppinen kuin edellinen harjoitus.